

A teremtés hete

Miért érkeznek Budapestről Szegedre kerékpárral egy istentiszteletre? Mit keres egy tengerimalac és egy növény egy templomban? Mitől több a teremtésvédelem, mint a zöldmozgalom? Ezekre a kérdésekre is választ adott a teremtés hetének nyitó istentisztelete, amelyet szeptember 25-én tartottak Szegeden, a Kalkuttai Szent Teréz-templomban. Az ünnepi hét idejé témája az volt, hogy miként lehetünk szelídek a minket körülvevő teremtett világgal.

A teremtésvédelem lelki harc – fogalmazott igehirdetésében Khaled A. László metodista szuperintendens a teremtés ünnepének kezdetén. Szerinte ugyanis lelki kérdés az a paradigma-váltás, hogy a környezetvédelem helyett tudatosan teremtésvédelemről beszéljünk. A teremtés Isten nagy műve, a környezet pedig valójában a teremtett világot jelöli, benne a teremtményekkel. Mindezt pedig Isten az emberre bízta, a kérdés, hogy utódaink ebből mit fognak örökölni. „Lesz-e még számukra Tisza-part, lesz-e még számukra víz, és lesz-e még számukra élvezhető, szép környezet, amelyben élhetnek?” Khaled A. László felhívta a figyelmet a példamutatás fontosságára is, hiszen a gyermekekre ragadnak az őket érő hatások, így az is, hogyan kezelünk konfliktusokat, vagy éppen az, hogyan viszonyulunk a körülöttünk lévő világhoz.

A teremtés hetének idejé témája a szelídek öröksége volt, vagyis hogy miként bánjunk szelíden a hegyekkel, a vizekkel, a növényekkel, az állatokkal, a gyermekekkel és a nővel, embertársunkkal és a kulturális értékekkel.

„A szelíd ember megelégedett. A szelídek tudnak lelkesedni, de tudnak a túlzásoktól tartózkodni, a szelídek megtalálják az utat a hétköznapi problémái között is, és az Úrral járnak az utat. A szelídség irányban tart minket” – mondta a metodista szuperintendens.

Folytatás a 2. oldalon ►

Evangéliummal tartozunk a világnak

Gáncs Péter hirdette az igét a reformáció hónapját nyitó fővárosi istentiszteleten

„A kegyelemnek súlya van, ahogyan súlya van minden szónak, amit Isten ránk bízott. Ennek a szónak a hirdetésével tartozunk Istennek, a világnak és minden népnek, így tudjuk a zsoltárokból megírt missziói felhívást közvetíteni a ma emberéhez” – mondta Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök a reformáció hónapját megnyitó istentiszteleten, október 1-jén Budapesten, a Kálvin téri református templomban.

Az istentisztelet előtt a Bocskai István Református Oktatási Központ Egressy Béni Művészeti Középiskolájának fúvószenekara fogadta az érkezőket Tóth Tamás vezetésével a Kálvin téri református templom előtt.

A zenés istentiszteleten az evangélikus püspök hangsúlyozta: Isten szabaddításáról énekelünk régi és új dalainkban egyaránt. Dalaink odafordítják tekintetünket a kereszt két szárának metszéspontjára, ahol Jézust látjuk. „Beszéljétek el dicsőségét a nemzeteknek...” – szól a zsoltáros (Zsolt 96,3). Ez a felhívás 2016 őszén „missziói provokáció” abban az Európában, amely sokszor már csak emlékeiben keresztény. Küldetésünk elmondani mindenkinek, hogyan szerette Isten a világot.

A püspök kitért arra is: nem véletlen, hogy 499 évvel ezelőtt Wittenbergben Luther Márton nem a templom szószé-

kére, hanem a külső kapura szögezte ki 95 tételét. Azt akarta ugyanis, hogy az utca embere is lássa: Isten újra akar kezdeni valamit az emberek életében. Jézust nem lehet bezárni a templom falai közé, róla beszélni a legnemesebb közügy. A reformáció nem egy fél évezreddel ezelőtti történelmi esemény, amelyre időnként illik emlékezni, hanem ébredési, megtérési mozgalom, amely átjárta egész Európát, sőt még a katolikus egyházat is.

A reformáció üzenete, az egyedül a Szentírás, egyedül Krisztus, egyedül hit által és egyedül a kegyelem, ma is fontos üzenet – mondta Gáncs Péter. – Jézust kell prédikálnunk mindenkinek. Isten ránk bízta az evangéliumot, rajtunk keresztül akar szólni a világhoz. A kegyelem nem olcsó játékszer, amellyel feleltlenül lehet garázdálkodni. Súlya van, miként súlya van min-

den szónak, amit Isten ránk bízott, és ezzel a súlyos szóval tartozunk egymásnak, a világnak és minden népnek – alapította meg a püspök.

A liturgiában részt vett Steinbach József református püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának (MEÖT) elnöke, Fischl Vilmos evangélikus lelkész, a MEÖT főtákará, Szuhánszky István metodista lelkész, Pataky Albert pünkösdi egyházelnök, Mészáros Kálmán korábbi baptista egyházelnök. Jelen volt – mások mellett – Hafenschner Károly, a Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztos.

Az istentiszteleten zenei darabok is elhangzottak. Közreműködött a Magyar Pünkösdi Egyház Zenei misszió kórusa, a Budafoki baptista énekkar, a Pozsonyi úti református gyülekezet Hálaadás kórusa, valamint a Lutheránia énekkar. Az orgonát Bódiss Tamás szólaltatta meg.

A reformáció hónapját októberben tartják országsszerte a MEÖT szervezésében. A programsorozat hagyományosan október 31-én, a reformáció emléknapi zárul.

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUSZANNA

Oratio œcuménica

Kegyelmes mennyei Atyánk! A te akaratod szerint az alkalmas időt megragadva adunk most hálát mindenért, amit neked köszönhetünk. Áldott légy életünk legnagyobb ajándékáért, Jézus Krisztusért! Köszönjük, hogy öböne mennyei ünnepre hívtál el minket, s így életünk minden keresztlől az el nem múló öröm felé tarthat.

Urunk, Megváltónk! Ébressz bennünkben hálát. Te látod, hogy olyan sok minden van körülöttünk, ami el akarja némitani ezt a hangot: aggodalmunk a holnapért, vélt és valós nyomorúságaink, nagyravágyásunk, kísértések, zaklatottságunk, félelmetes hírek vagy épp bosszantó, vérlázító események. Te, aki gyermekek és csecsemők szája által is dicséretet tudsz szerezni, te, aki a követ is kiáltásra tudod bírni: serkentsd szívünkben a dalt, a téged dicsérő hála szép dallamait!

Áldott légy, Szentlélek Úristen, a hitért, a reménységért. Ne haragudj, hogy sokszor nem veled vágytuk betölteni hiányainkat. Segíts minket, hogy akaratunkat akaratodhoz hajlítsuk, hogy józanul élhessünk a gonosz időkben is. Segíts, hogy az idő ne csak múljon, de teljék is velünk egyre gyorsabban múló napjainkkal. Taníts minket bölcsességre: akaratod értésére és megélésére.

Szentháromság egy igaz Isten! Hálát adunk otthonunkért, családjainkért, egészségünkért, munkánkért. De köszönjük azt is, hogy a betegeteket is rád bízhatjuk, hogy a munkájukat keresők bízhatnak gondviselésedben, hogy a gyászolók vigaszt találhatnak nálad. Áldott légy azért, hogy a pásztor akarsz lenni népednek, nálunk és egész anyaszentegyházadban. S megköszönjük azt is, ami messze nem tökéletes, ami még nem érte el célját, amit még javítani kell, de kegyelmedből mégis a miénk lehet: a gyülekezeti közösséget, lakóhelyünket, egész népünket, országunkat. Fogadd hálaadásunkat az Úr Jézus Krisztus nevében. Ámen.

Megérteni a felebarát szeretetét

Sokakat tüntettek ki a diakónia napján

A diakónia napja a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai szolgálatának ünnepe. E Sztéhlo Gábor születésnapjához közeli napon a diakóniában dolgozó munkatársakkal, önkéntesekkel és a ránk bízottakkal adunk hálát az elvégzett munkáért és a kapott lehetőségekért.

A Deák téri evangélikus templomban szeptember 23-án tartott ünnepi ürvacsorás istentiszteleten az igehirdetés szolgálatát Szemerei János püspök végezte. A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület lelkesíti vezetője a béna gyógyításának bibliai története kapcsán beszélt a segítő szolgálatoknak és az egyháznak a rászorulóknak között végzett munkájáról.

A liturgiai szolgálatban a diakóniai intézmények munkatársai, valamint Fabiny Tamás diakóniáért felelős püspök és Gregersen-Labossa György, egyházunk diakóniai bizottságának vezetője segédkezett. Részletek hangzottak el a Valahol Európában című musicalból Nádházy Péternek, a

szarvasi Cervinus Teátrum művészeinek előadásában.

Fabiny Tamás A köténes Isten című könyvét Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője ajánlotta mindenki figyelmébe. A felügyelő beszédében hangsúlyozta, hogy Fabiny Tamás püspökként a tanítás őre, lelkesíti feladata az ige magyarázása, annak a ma emberéhez való közel hozása. A könyvben való kitérüléssel sokkal maradandóbb, mint egy aktuális újságban való megnyilatkozás, ezért a leírt szövegek itt teljes mélységükben ismerhetők meg, s az ezekben feltárt dilemmák sokrétűen bontakoznak ki, küzdelmes gondolatok nyílnak meg a püspök globális lá-

tása, mély evangélikus hite, szociális érzékenysége, képzőművészeti és irodalmi műveltsége révén.

Az istentisztelet keretében sor került Az Év Diakóniai Munkatársa, Az Év Szponzora és Az Év Önkéntese Díjak átadására is. Sztéhlo Gábor szobrárt is megkoszorúzták az egybegyűltek. Az ünnepi hangulathoz hozzájárult a Lajoskomáromi evangélikus rézfúvószenekar, Decmann Erzsébet vezényletével. Az alkalom a Deák téri gyülekezeti ház udvarán fogadással zárult.

2016-ban az ünnepi istentisztelet adományait az evangélikus egyház vasúti diakóniai munkájának beindítására gyűjtötték. (Az új szolgálati lehetőségekről beszélgettünk Buda Annamáriaival, az Evangélikus Diakónia Magyarország vezetőjével. Az interjú megtekinthető az interneten: <https://goo.gl/oL2OXO>.)

■ HORVÁTH-BOLLA ZSUSZANNA

Díjban részesültek a következő munkatársak.

Az év diakóniai munkatársai

HARMATI PÁL (Ótemplomi Szeretetszolgálat, Szarvas). 2005 óta dolgozik gépkocsivezetőként az Ótemplomi Szeretetszolgálatban. Korábban hosszú évtizedeken át a szarvasi mentőszolgálatnál dolgozott mindenki „Pali bácsija”. Nagyon precíz és gondos. Az általa használt gépjárművek a legnagyobb sár idején is kívül-belül tiszták. Nyolcvanévesen is rendkívül aktív. Negyvenévnél szolgálati idő eltöltése után most az időseket segíti a diakónia kötelékében.

DEME DÓRA (Élim Evangélikus Szeretettóthon, Nyíregyháza). Egész pályafutása alatt elköteleződött a rászoruló emberek mellett. Munkája közben nyitott volt az új kihívásokra, a folyamatos fejlődésre. Közösségi ember. Nyíregyháza városában is nagy elismerésnek örvend. Tevékenységét, bármely szektorban végezte is, odaadás jellemezte. Civilszervezetekben, a települési önkormányzatnál és az evan-

gélikus egyház különböző intézményeiben dolgozott. Nyugállományba vonulása után az Élim Evangélikus Szeretettóthonhoz vezette egy évig. A hite alapján a szeretet, a derű és a megbecsülés a legfőbb mozgatórugói.

NÉMETH TAMÁSNE (Kőszegi Evangélikus Szeretettóthon). Ápoló-gondozó munkakörben dolgozik. Amellett, hogy az intézményben lelkiismeretesen végzi a munkáját, a kőszegi evangélikus gyülekezetben presbiteri és énekkari szolgálatot is ellát. Állandó lektori és oltárdíszítói feladatokat is vállal. Nagyon finom süteményekkel örvendeztetni meg a közösséget. Varrónóból képezte át magát szociális ápolóvá és gondozóvá ötvennégy éves korában.

NÉMETH MÁRTA (Szombathelyi Evangélikus Diakóniai Központ). Aktív éveit befejezve, munkásságáért hálafelelősként díjat. A gimnázium elvégzése után a Zalaegerszegi Rendelőintézetben dolgozott, a munka mellett szereztte meg az első szakképesítését.

Folytatás a 2. oldalon ►

Húszéves a Joób Olivér Szeretetintézmény

FOTO: BALICZA MÁTE

1Jn 3,23 alapján tartotta igei szolgálatát az Északi Egyházkerület püspöke, dr. Fabiny Tamás október 2-án Nyíregyháza-Benkőbokorban, a Joób Olivér Szeretetintézmény szabadtéri oltáránál, rámutatva, hogy a lelki megújulást adó hit és a szolgáló szeretet kísérte a bokortanyák lelkészének, *Joób Olivérnek* az életét is. Az úrvacsorát követően a

Joób Olivér Szeretetintézmény igazgatótanácsának ünnepi közgyűlésén a kezdetekre és az intézmény két évtizedére emlékeztek az ünneplő gyülekezet vendégei és tagjai. Joób Olivér emléktáblájának megkoszorúzását követően megszegették az új kenyert, végül a közös ebéd adott újabb alkalmat a húsz éve létesített konyha dicséretére.

Mandabokori hálaadás

Új funkcióval bővült a nyíregyháza-mandabokori evangélikus gyülekezet imaháza: vendégszobákat alakítottak ki a tetőterében. Hat klimatizált, saját fürdőszobával ellátott, kényelmes szobában összesen huszonegy, felüldülésre és lelki feltöltődésre vágyó testvért tudnak fogadni egész évben, akár egy csendeshétre is. A hálaadó istentiszteletre október első vasárnapjának délutánján gyűltek össze a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség tagjai a városból és a környező bokortanyákról.

Az ünnepi istentiszteleten az egyházkerület püspöke, dr. Fabiny Tamás hirdette Isten ígését. A liturgiai szolgálatot a helyi hívek bevonásával a körzet parókus lelkésze, Zsarnai Krisztián esperes végezte.

Az ünnep vezérgondolatát a meghívóban szereplő prófétai ige (Hag 2,9: „Ezen a helyen békeséget adok! – így szól a Seregek Ura”) szolgáltatta. Ezt felidézve kezdte ünnepi igehirdetését a püspök. A mi Urunk beszélő Isten, nem néma bálvány. Luther Márton is az igébe kapaszkodott – mondta. A vasárnap evangéliumát (Mt 9,1–8) is felolvastva alapigeként, Fabiny Tamás hangsúlyozta: „Ezen a helyen, ebben az épületben is átéltük Isten csodáit. A tetőtér vendégszobáit birtokba vé-

ve ezt a gyülekezet is megtapasztalhatja; akik vendégeket fogadnak, angyalokat fogadnak be. Legyen Mandán ez az épület a békeség helye. Legyünk nyitott gyülekezet és egyház – mások számára. Legyünk befogadó egyház; ökumenikus nyitottság jellemezzen, és bár az egész ország befogadó országgal lenn! Végül a vendégszeretetről szóló tanításra (lásd Zsid 13,2) emlékeztette a gyülekezetet az egyházkerület lelkészi vezetője.

Az összyülekezeti énekkart dr. Kovács László Attila igazgató lelkész vezényelte, majd a helyi ifjúság énekes bizonyágtételét hallgathatta meg az imaházat megtöltő gyülekezet. Zsarnai Urbán Nóra szólóénekkal szolgált. Az általános könyörgő imádság-

A Joób Olivér Szeretetintézmény – a napi szociális alapellátási feladatai mellett – immár ötödik éve biztosítja nyaranta napközi táborozási lehetőséget gyermekek számára. A nyíregyháza-kertvárosi evangélikus gyülekezet fenntartásában működő intézmény idén az Új Európa Alapítvány és az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet közös pályázatán nyert támogatással is gazdagíthatta lehetőségeit, az új iskolai közösségi szolgálat céljai szerint teret nyitva középiskolás önkéntesek szolgálatának is. (Mint ismeretes, 2016-tól a közösségi munka már érettségi vizsgafeltétel is!)

A KÖSZ! program megadott témái közül a Joób Olivér Szeretetintézmény pályázatirói – *Hornnyákné Pásztor Enikő* intézményvezető és *Molnár Ibolya* gazdasági vezető – a természet- és környezetvédelem témaköréből választottak, s a hulladékok újrahasznosítási lehetőségeiből kiindulva adtak tartalmat a július–augusztusra meghirdetett nyári napközi minden egyes napjának. Húsz kilencedikes

gimnazista, negyven kisiskolás és óvodás, valamint néhány felső tagozatos nagyobb testvér töltötte együtt a vakáció egy részét a benkőbokori létesítményben. Az újrahasznosításról szóló tematikus csoportfoglalkozásoknak köszönhetően kreativitásnak utat nyitó lázas alkotómunkával telt az idő: a kis kezek között tovább szolgáló alapanyaggá lett a polietilén palack, a raklap, a gumiabroncs, az újságpapír, a felesleges cserép... Mindeközben – a szeretetintézmény dolgozóinak határozott közreműködésével – szinte észrevétlenül valósult meg a célkitűzés másik fontos komponense: a közösségépítés, közösségformálás.

A változatos szabadidős tevékenységekkel tarkított tábortéri program a vakációzó kicsiknek és a szolgálat örömeit izlelgető önkéntes fiataloknak egyaránt maradandó élményt nyújtott, arról nem is szólva, hogy az intézmény benkőbokori székhelyének udvarán egy új közösségi tér és új játszóeszközök maradtak utánuk.

■ VESZPRÉMI ERZSÉBET

Folytatás az 1. oldalról

Később a Vas Megyei Markusovszky Kórházban helyezkedett el ápolónőként. 1997-ben szintén munka mellett szerezte meg a diplomás ápolói képesítést. Hosszú pályája végén a Johanneum idősrészeslegének osztályvezető nővéreként köszön el. Mindig a betegek, ellátottak érdekeit szem előtt tartva végezte munkáját, tapasztalatait az utánpótlás képzésében is át tudja adni.

Az év diakóniai szponzorai

SZÉCSI BALÁZS (Drofa Kft., Gyomaendrőd). A maga által gyártott sátrakat, színpadokat, virágtartókat, díszítőelemeket biztosítja. Az összeszerelési munkákban is aktív részt vesz. Az ellátottak részére foglalkozásokat is tart a saját fejlesztésű Drofa termékek segítségével. A környezettudatosságot erősíti az intézményben a jelenléte, hiszen ő a hulladékhasznosítás nagy úttörője. Saját fejlesztésű termékei nemzetközi és hazai díjakat kaptak.

GJELADIN MUHADRI (Gjela pékség, Gödöllő). Az albán Gjeladin Muhadri Koszovóból érkezett. Immár hatodik éve mindennap pékárut és süteményeket ajánl fel a Tessedik Sámuel Evangélikus Szeretetszolgálat lakói számára. Naponta huszonöt-huszonnyolc kisgyerek tud uzsonnát vinni az iskolába; szüleikkel együtt átlagosan naponta negyven főt támogat ezzel a pékség. Gjeladin muszlim hívőként segíti a szeretetszolgálat munkáját. Családos emberként számára sokat jelent a családi kötelék, a hazájából ezt a fontos értéket is magával hozta.

Az év önkéntesei

A SZARVASI FŐZŐCSAPAT: CSÁNYINÉ SZARKA ILONA (házi segítségnyújtásban gondozónő); **RAFAI PÁLNÉ** (házi segítségnyújtásban gondozónő); **PÁSZTOR MÁTYÁS** (nyugdíjas); **PÁSZTOR MÁTYÁS** (anyagondnok); **MOLNÁR GYÖRGY** (karbantartó). Önkéntesként szabadidejüket feláldozva az Ótemplomi Szeretetszolgálat ételosztásain, illetve egyházi és világi rendezvényeken, külföldön és belföldön főznek a rászoruló embereknek. A gulyásagút mindig tiszta, körülötte szigorú rendet tartanak. Mindig vidámak és lelkesek, fáradhatatlanok. Az étel elkészítése hosszú és fáradtságos folyamat, és ők az utána következő, jó hangulatú osztásban is aktív részt vesznek; a rendrakás után pedig még arra is marad idejük, hogy az esetlegesen megmaradt ételekből házhoz vigyenek a rászorulóknak. Sem a hőség, sem a fagy nem riasztja el őket. Az elmúlt tíz évben közel százezer adag ételt készítettek el.

VALOVICS LAJOS, a Sarepta Budai Evangélikus Szeretothon lakója. Kerekesszékesben él, értelmi fogyatékossgal. Negyvennyolc éves, huszonkilenc éve él az intézményben. Az első szobatarása Antal István volt, aki teljes ellátásra szorult, és a beszéde is nehezen volt érthető. Lajos megtanulta megérteni őt, így segített a gondozói munkában. Istvánt haláláig kísérte. A következő szobatarása Endre volt, hasonló nehézségekkel. Amikor Endre súlyos beteg lett, Lajos éjszaka is virrasztott mellette, felépülésében jelentős szerepet játszott az ő gondoskodása. Édesanyjától látta a másokon való segítség példáját. Társai „Lajos apu”-nak szólítják.

TÓTH SÁNDOR szombathelyi presbiter, a szombathelyi férfikör vezetője. Rendszeresen szervezi és maga is végzi a diakóniai intézmény területén az önkéntes munkát: segélyszállítmányok ki-be és átrakodását, a kert munkát, a felújítások koordinálását. Munkáját mindig a jó gazda lelkiületével és nagy lelkesedéssel látja el.

FOTO: BALICZA MÁTE

ban a körzet tisztviselő híveinek ajkán csendültek fel a köszönet és a hálaadás szavai.

A püspöki áldást követően az esperes időrendben haladva, röviden ismertette az építkezés történetét, megköszönve a benne részt vevők és minden segítő, támogató áldozatos, önkéntes munkáját. Több országos egyházi tisztviselő is megtisztelte jelenlétével a hálaadó alkalmat. *Benczúr László* tiszteletbeli egyházkerületi felügyelő sze-

mélyes szavakkal köszöntötte a gyülekezetet. Zsarnai Krisztián esperes ezzel a prófétai igével zárta a hálaadás ünnepét: „Mert csak én tudom, mi a tervem veletek – így szól az Úr -: jóléte és nem romlás tervezek, és reményteljes jövő az, amelyet nektek szánok.” (Jer 29,11) Ezt követően lehetőség nyílt a vendégszobák megtekintésére és a szeretetvendégségen a kötetlen beszélgetésre a közösségi házban és kertjében.

■ GARAI ANDRÁS

A teremtésvédelem az evangélium tiszta megélése

Folytatás az 1. oldalról

A templom oltárához számos szimbolikus dolgot helyeztek el, amelyek a teremtés hetének témájára utaltak: így került a templomba egy tengerimalac, növények, föld, víz, népviselet, női és gyermekruhák. Az istentisztelet keretében egy növényt a résztvevők közösen locsoltak meg úgy, hogy a kezükkel vizet hintettek rá. *Nobilis Márió* katolikus pap szerint ezzel a résztvevők kifejezhették elkötelezettségüket a szelidség irányában. A plébános beszélt arról is, hogy a teremtésvédelem „nem egy plusz dolog, amit hobbiból csinálunk, hanem mélyen összefügg a keresztény hitvallásunkkal”.

Budapest–Szeged, biciklivel

„Áldott utunk volt” – ezt mondta a *Reformátusok Lapjának Kodácsy Tamás*, az Ökogyülekezeti Mozgalom tanácstagja, aki egyike volt azoknak a kerékpárosoknak, akik a tavalyi *Tekerj a felebarátodért!* akció mintájára Budapestről így érkeztek Szegedre, a nyitó istentiszteletre. A református lelkész elmondta: Albertirsán és Tiszakécskén is találkoztak helyi közössé-

gekkel, meghatározó beszélgetéseken vannak túl. Egy pár például azt mondta neki, az esküvőjükből félretett pénzükből száz almafát ültetnek. Az ökumenikus erőfeszítésekre utalva Kodácsy Tamás azt mondta: „Akkora a baj, hogy össze kell fogjunk. Ma még nincs közös úrvacsora a katolikusokkal, de ha majd eljön ennek az ideje, akkor jó lenne, ha normális kenyérrel és borral ünnepelhetnénk meg. Erre törekedjünk most” – fejezte ki reményét, hogy még akkor is lesz táplálékadó növényzet a földön.

Rohály Gábor, a Naphimnusz Teremtésvédelmi Egyesület vezetője szintén végigtekerte az utat a fővárosból Szegedre. Szerinte a teremtésvédelem örömet tud fakasztani. Ez nem divat, hanem a hitből fakadó odaszánás. Persze a felszínen úgy tűnhet, ez is olyan, mint egy zöldmozgalom, mert igyekeznek kisebb ökológiai lábnyommal élni, de mindez a hitbeli meggyőződésből fakad, nem egy múlt hóbortból. Szerinte a katolikus egyház jó helyzetben van, hiszen *Ferenc* pápa foglalkozik a teremtésvédelemmel, de van még mit tennie az egyháznak.

Mit tehet egy gyülekezet?

Az Ökogyülekezeti Mozgalom teremtésvédelmi versenyének eredményhirdetése is a nyitó istentiszteleten volt. Az első helyezést a hajdúnánási Körösi Csoma Sándor Református Gimnázium csapata érte el, nyereségük egy tanulmányút a Bükk Nemzeti Parkba.

Alföldi Máté gimnazista, a győztes csapat egyik tagja elmondta: az ő érdeklődését, véleményét a verseny formálta, hiszen míg korábban úgy gondolta, egyedül kevés ahhoz, hogy bármit tegyen a környezetért, ma már úgy látja, egy-egy embernek is fontos, hogy megtegye azt, amit megtehet. „Ez akár a saját jövőmet is, de a gyermekeimét már biztosan befolyásolja” – mondta Máté.

Tanára, lelkésze, *Kocsis Áron* szervezte meg a győztes csapatot az egyik osztályából. Szerinte a teremtésvédelem az evangélium tiszta megélése jelenti. „Nem magas teológiai gondolatokat kell az emberek elé vinni, hanem praktikumokat, hogy egyházként, iskolaként, gyülekezetként mit tudunk tenni a teremtett világért.” Említett egy konkrét példát is: néhány éve egy másik csapata kitalálta, hogy egy félliteres palackot

vízzel töltenek meg, ezt pedig beleteszik az iskolai mosdó tartályába. Miután ezt valamennyi tartállyal megcsinálták, éves szinten harmincöt köbméter vizet takarítottak meg. Az iskolában indult egy pedagógiai program is a teremtésvédelem kapcsán – tette hozzá a lelkész.

Gyakorlati tippek a teremtésvédelemhez

A teremtés ünnepéhez kapcsolódó segédanyag letölthető az Ökogyülekezeti Mozgalom honlapjáról (<http://okogyuleket.hu/csatlakozz/teremtes-hete>). Ebben a bibliai háttérrel túl gyakorlati ötleteket is kapunk a teremtésvédelemhez. Például hogy fogyasszunk csapvizet ásványvíz helyett, hogy takarítsuk ki a környezetünkben – akár a templom körül – lévő vízelvezető árkokat, fogyasszunk idényzöldegeket, és ültessünk őshonos fákat, akár a templomkertbe is. A füzet azt is javasolja, hogy csökkentsük egy-egy épület, templom díszvilágításának idejét, ezzel nemcsak áramot spórolhatunk, hanem az éjszaka aktív állatok életét is segíthetjük.

■ HEGEDŰS MÁRK

Forrás: *reformatus.hu*

Utazás Wittenbergbe

Fiataloknak szóló izgalmas projektet indított a Magyar Nemzeti Levéltár

A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulója alkalmából a Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) valamennyi intézménye reformációs témájú levéltári órával várja az érdeklődőket. A foglalkozásokon, illetve online és nyomtatott segédanyagok segítségével pedig a diákok felkészülhetnek arra az országos tanulmányi versenyre, amelynek fődíja: utazás Wittenbergbe.

A Magyar Nemzeti Levéltár a reformáció emlékévére készülve a forrásokat feltáró programot indított. A feltárt anyagokat a levéltár a szélesebb közönség számára is elérhetővé kívánja tenni, hogy minél többen megismerkedhessenek a reformáció magyarországi kulturális, művészeti és társadalmi hatásaival.

Az MNL munkatársai egyúttal egy országos projektet is újtára indítottak: az általános iskolák felső tagozatos tanulói és a középiskolások versenyen vehetnek részt, amelynek keretében nemcsak a reformáció történetét tanulhatják meg, hanem a levéltárak világába is betekinhetnek. Játékos formában ismerhetik meg a kor kimagasló személyiségeit, a reformáció iratait és a levéltári kutatás módszertanát is. Az *Utazás Wittenbergbe* című foglalkozások segítségével a tankönyvekből szerzett ismereteiket kreatív módon bővíthetik, egészíthetik ki. „Szeretnénk, ha a diákok később is visszatérnének a levéltárakba, ha néhány fiatalból később kutató válna, emellett pedig természetesen a reformáció történetét is szeretnék élvezetesen megtanítani a diákoknak” – mondta Kovács Eleonóra főlevéltáros, a Reformáció projekt vezetője.

Dr. Mikó Zsuzsanna, a Magyar Nemzeti Levéltár főigazgatója a projekt szeptember 21-i bemutatóján elmondta, hogy a reformáció emlékévéhez kapcsolódó levéltári munka kiemelkedik a többi projekt közül, ugyanis példaértékű együttműködésben valósul meg. „Az állampolgárok, érdeklődőknek és főképp a jövő nemzedéknek megmutatjuk, hogy miért van értelme levéltárat fenntartani, és miért van értelme a levéltáros munkának, a levéltárban végzett kutatásoknak” – fogalmazott a főigazgató.

„Azért emlékezünk, hogy megjelenítsük mindazt, ami a múltban érték és gazdagság volt” – mondta dr. Hafenschner Károly (képünkön). A kormányzati Reformáció Emlékbizottság miniszteri biztosa, evangélikus lelkész hangsúlyozta: a visszatekintés nem azt célozza, hogy a múltba révedjünk, hanem hogy a jövőt építsük. „Tovább kell adni az igazi, maradandó értéke-

kapjanak arra, hogyan lehet megújulni. Azt tapasztalom, hogy ebben a munkában a Magyar Nemzeti Levéltárnak mint központnak és a megyei levéltáraknak, azok munkatársainak halhatatlanul nagy és fontos szerepük van.”

Mint Kovács Eleonóra projektvezető elmondta, a levéltári foglalkozásokat úgynevezett foglalkoztató füzetrel és online eszközökkel is segíteni kívánják. Az anyagok kidolgozásába minden levéltár bekapcsolódott, így a fiataloknak lehetőségük lesz arra, hogy ne csak átfogó képet kapjanak a reformációról, hanem az egyes megyékre lebontva ismerkedjenek meg az emlékeivel.

ket” – fogalmazott. A reformációnak az olyan személyiségei, mint Philipp Melancton, Comenius, Dévai Bíró Mátyás vagy Heltai Gáspár, egyben az oktatás és nevelés területén is kimagasló munkát végeztek. „A Magyar Nemzeti Levéltár az *Utazás Wittenbergbe* című projekttel példás módon, szorgos munkával, felelevenítve a múltat és megjelenítve az értékeket építi a következő nemzedéket – mondta a miniszteri biztosa. – A fiatalok, a jövő nemzedékek számára fontos az, hogy ne identitás nélkül növekedjenek fel a világban, hanem komolyan vegyék azt, hogy honnan jöttek. Ehhez az kell, hogy modell-

Az *Utazás Wittenbergbe* foglalkoztató füzet és online tananyag felépítésével kapcsolatban Apáti Anna Zita, a levéltár-pedagógiai munkacsoport vezetője kiemelte, hogy számos érdekességet gyűjtöttek össze az egyes fejezetekben, szó esik a reformáció politikai, kulturális és művészeti vonatkozásairól is. Logikai, nyelvszemléleti, szövegértési feladatok egyaránt találhatók a tananyagban, az online oldalon kéziratosokat is olvashatnak majd az érdeklődők, a foglalkoztató füzetből pedig a kereszténység, a protestantizmus szimbólumrendszerét is megismerhetik.

■ GALAMBOS ÁDÁM

Regionális felügyelői konferencia

Kecskeméten rendezték meg szeptember 24-én a Déli Evangélikus Egyházkerület három egyházmegyéjének regionális felügyelői konferenciáját. A tanácskozás évek óta Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő fáradtságát nem ismerő szervezésében jön létre.

A házigazda, Kiss János lelkész igei bevezetőjével kezdődött az egynapos tanácskozás. Máté evangéliumból a nagy parancsolatról hallhattak predi-

kációt az egybegyűltek, a gyülekezet énekkarának szolgálatával.

Novák Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériumának család- és ifjú-

ságügyért felelős államtitkára a hit és a társadalom kapcsolatáról beszélt előadásában. Több kétségbeejtő demográfiai mutatót ismertetett, ezek után azonban beszámolt a házasságkötések számának és a gyermekvállalási mutatóknak a reményt adó növekedéséről is. Gondolatait a család fontosságának kiemelésével zárta. A gyermeket Isten ajándékának tekinti – mondta –, ezért feladatként fogalmazta meg a civil társadalom és az egyház szerepvállalását e területen.

Az Evangélikus Országos Levéltár igazgatója, Czenthe Miklós előadásában áttekintette az intézmény történetét, majd a gyülekezeti iratok gyűjtésének, védelmének, szakszerű tárolásának fontosságát hangsúlyozta, hiszen e dokumentumok a múlt megismerésének nélkülözhetetlen forrásai. Az igazgató egy diavetítés erejéig Lócsére is elkalauzolta a jelenlévőket.

Lupták György püspökhelyettes, kiskőrösi lelkész beszámolójában a misszió kapcsán az imádkozás, az igehallgatás, a „gyülekezeti mozgás” (mozgósítás) és Jézus belső megismerésének fontosságát emelte ki.

A program zárásaként úti áldást Hulej Enikő lelkész mondott: „Inkább növekedjétek a kegyelemben és a mi Urunk, üdvözítő Jézus Krisztusunk ismeretében. Óvé a dicsőség most és az örökkévalóságban!” (2Pt 3,18)

■ RATKAY DOROTTYA

Radosné Lengyel Anna és Novák Katalin a kecskeméti evangélikus templom előtt

Parókusi alkalmassági vizsgálat

A Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület győri székházában október 3-án, hétfőn parókusi alkalmassági vizsgálatra

került sor. A megmértetésen Andrej-Györfi Judit (Lenti) és Arató Lóránd (Tab) beosztott lelkész, illetve Veres József (Komárom) Erdélyből érkezett lelkész (képünk bal szélén) vizsgázott. Az egyházkerület lelkészi vezetőjéből, valamint esperesekből, felügyelő lelkészekből és gyülekezeti felügyelőkből álló bizottságok előtt mindhárom jelölt megfelelt, így mostantól megválaszthatók parókusi lelkészi szolgálatra.

■ ADÁMI MÁRIA felvétele

HIRDETÉS

Taizé-ima és énekegyüttlét. A rákosszentmihály-sashalmi evangélikus gyülekezetben (1161 Budapest, Hősök tere 10–11.) minden hónap második keddjén, legközelebb október 11-én 18 órától Taizé-ima és énekegyüttlét. Minden alkalommal van igehirdetés is. Információ: gyertyafeny.lutheran.hu.

Meghívó csendeshétre. Szeretettel várjuk a Középhalmi Misszióban (Szarvas, V. kk. 27.) október 17–21. között tartandó csendeshetünkre. Vidékieknek szállást és teljes ellátást biztosítunk 6000 Ft ellenében a misszió épületében. Számlaszámunk: 11733058-20015556. Jelentkezni Péter Attila lelkészi vezetőnél lehet (tel.: 20/824-5472). Középhalmi Evangélikus Misszió Alapítvány

Ökumenikus tudományos ülés. E hónap harmadik vasárnapján 14.30-kor ökumenikus találkozóra, istentiszteletre és előadásra várjuk az érdeklődőket a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának székházában (1117 Budapest, Magyar tudósok körútja 3.), a földszinti tanácsteremben, az egyház egységéért – az év egészében gondolat jegyében. Az október 16-i ülés főelőadója Ernst Hofhansl, az Evangelische Michaelsbruderschaft seniorja. Az előadás témája: *Geistliches Leben bei den Reformatoren. Anregungen für heute*. Majd Széchezy Béla: *Ökumenikus koncepció és jelenkori ajánlások*. Az istentisztelet szolgálattevője Smidélus Zoltán nyugalmazott evangélikus esperes. Szeretettel várjuk a részt venni kívánók előzetes jelentkezését a 06-20/775-3772-es számon. Jézus Testvérei Ökumenikus Diakóniai Rend

Szívesen segítene? A Magyar Rákellenes Liga önkéntes segítőtársakat keres daganatos betegek lelki támogatásához. Az érdeklődők számára Budapesten október 19-étől kb. hat hónapon keresztül szerda délutánonként ingyenes képzést indítunk. Jelentkezését október 18-ig várjuk! Elérhetőségeink: Magyar Rákellenes Liga, 1507 Budapest, Pf. 7.; lelkisegely@rakliga.hu; 1/225-1621; 20/565-5589.

Gyülekezeti munkatársi konzultáció. Kedves Testvérem! Szeretettel hívjuk a gyülekezeti munkatársi konzultáció őszi alkalmára, melyet november 11–13. között tartunk Piliscsabán, a Béthel Evangélikus Missziói Otthonban (Széchenyi utca 8–12.). A részvétel térítésmentes. Jelentkezni november 4-ig Bánó Mariann titkárnőnél lehet. Postacím: 1085 Budapest, Üllői út 24., telefon: 20/824-3200, e-mail: mariann.bano@lutheran.hu. Kérjük, hozzon magával Bibliát, jegyzetfüzetet és derűt, jókedvet.

Program: November 11., péntek: 15.00: Érkezés, szobafoglalás, kávé • 16.00: Áhítat – D. Szabik Imre • 17.00: A reformáció és Európa – dr. Korányi András • 18.00: Vacsora • 19.00: A reformáció és az Őszövetség – Vető István • 20.00: Áhítat – Vető István. November 12., szombat: 8.00: Reggeli • 9.00: Áhítat – D. Szabik Imre • 10.00: A reformáció és a bibliaértelmezés – dr. Fabiny Tibor • 11.00–12.00: A reformáció és a spiritualitás; filmvetítéssel, meditációval – dr. Percze Sándor • 13.00: Ebéd • 14.00: A reformáció és a biblikus tanítás szükségessége – dr. Reuss András • 15.00: A reformáció és a kultúra – dr. Ferenczi Ilona • 16.00: A reformáció: klerikusok-laikusok – hivatás-etika – Balicza Iván • 7.00: A reformáció és a lélektan, gyakorlat – dr. Frenkl Szilvia • 18.00: Vacsora • 19.00: A reformáció és a szentségek – D. Szabik Imre • 20.00: Áhítat, esetmegbeszélés – Kézdy Péter. November 13., vasárnap: 8.00: Reggeli • 8.30: A reformáció és az oktatás-nevelés – D. Keveházi László • 10.00: Istentisztelet úrvacsorával – Kézdy Péter – D. Szabik Imre. • 11.30: A reformáció és a mai katolikus egyház – D. Szabik Imre • 12.15: Ebéd • 13.15: Úti áldás – D. Szabik Imre. Örömmel várom, és hittestvéri szeretettel köszöntöm.

D. SZABIK IMRE nyugalmazott püspök, tanfolyamvezető

Vetítik a Luther-rajzfilmet október 8-án, szombaton. Idén az Ars Sacra fesztivál keretében filmfesztivált is rendeztek, a bemutatott művek egyike Richly Zsolt Luther-rajzfilmsorozatának első öt része volt. Október 8-án újra a nézők elé kerülnek a fesztivál díjnyertes alkotásai, a „Válogatás a közönség által kedvelt alkotások közül” kategóriában 18 órától a Luther-rajzfilm is látható majd. Helyszín: Premier Kultcafé Örökmozgó Terem (Budapest VIII., Üllői út 2–4.).

Az Ars Sacra filmfesztivál díjnyertes alkotásai: 16 órától: a rövid dokumentumfilm kategória nyertese – Kőszegi Edit: *Hetednapon*, 2012 • Az egész estés dokumentumfilm kategória nyertese – Gulyás Gyula: *Mámó*, 1998. **18 órától:** az animációs, fikciós és kísérleti rövidfilm kategória nyertese – Ulrich Gábor: *Balansz*, 2016. • Válogatás a közönség által kedvelt alkotások közül – Richly Zsolt: *Luther Márton élete I–V*, 2016 • Az egész estés fikciós film kategória nyertese – Nagy Viktor Oszkár: *Hivatal*, 2014. **20 órától:** Válogatás a közönség által kedvelt alkotások közül – Skrabski Fruzsina: *Befogad és kiteszít a világ*, 2013 • Katona Zsuzsa – Nyeste Péter: *A nevezetes névtelen – Portréfilm Hamvas Béláról*, 2016.

50 ÉVE HARANGÖNTÉS ÖRBOTYÁNBAN GOMBOS MIKLÓS aranykoszorús harangöntőmester

Kiváló magyar szakemberek által készített, külföldön is elismert magyar termékeket gyártunk (harangjátékokat is) a harangokkal kapcsolatos bármely munkához.

harangontes.hu – harangontode.hu

Levél cím: 2162 Örbottyán, Rákóczi u. 121. Mobil: 30/948-9575, fax: 28/361-770. E-mail: gombosmi@harangontes.hu.

MEGEMLEKEZÉS

Megemlékező istentiszteletet tartunk október 15-én 15 órakor a siófoki evangélikus templomban a huszonöt éve elhunyt Kiss Balázs emlékére. Igét hirdet dr. Fabiny Tamás püspök.

Szülei, Schád Éva, Kiss Imre és testvére, Kiss Tamás

Szentháromság ünnepe után 20. vasárnap – Mt 22,1–14

Meghívottak

A VASÁRNAP IGÉJE

Sok évvel ezelőtt történt. Vendégeket hívtunk az esküvőnkre. Olyan barátokat, akiket nagyon szerettünk volna magunk körül látni azon a szép napon. Akiknek adni akartunk az örömeinkből, akikkel együtt szerettünk volna örüvendezni. Emlékszem, bár sok éve már, hogy a gyönyörűen megterített asztalokon kicsi névtáblák jeleztek kinek-kinek a helyét. Figyeltünk arra is, hogy ismerősök és barátok körében legyen minden vendég. A névtáblák közül azonban jó néhány hiába jelezte a gazdájának, oda várják. A mellette lévő szék üresen maradt egész éjszaka.

A másik eset egészen friss, a napokban történt. Meglepetés-születésnapot kezdünk szervezni egy kedves barátunknak, és vártuk a visszajelzéseket. Eleinte szépen alakult a dolog, terveztük az estét, azonban egyszer csak szaporodni kezdtek a „mégsem tudok jönni” jelzések, és az addig hallgatók is ezt közölték a szervezőkkel. Végül körbenéztünk a születésnap előestéjén, megállapítottuk, hogy igen kellemetlen volna egy mindössze maroknyi csapat a meglepetésbulin, és szomorúan lefújtuk a dolgot, hisz az ünnepelet úgysem tudott róla.

Kivel nem történt még hasonló? Mindennapi esetek: meghívunk, nem megyek, meghívom, nem jön. Biztos vagyok abban, hogy mindannyian megtapasztaltuk már a visszautasítás keserű érzését. Ebből a helyzetből szemlélve egészen megértjük a király reakcióit, átérezzük a csalódottságát és dühét. Pontosan így érzünk mi is: csalódottak és talán még dühöse is vagyunk.

Isten asztala. Isten ráadásul nem valami laza kis kerti partit készített el az övének. Nem csak dobozos kaja van és olcsó bor. Nem bolti keksz és műanyag terítő az asztalokon. Ő valami páratlan élményben akar részesíteni bennünket, a legszebb hóféhér terítő van az asztalon, s az roskadásig tele van minden jóval; minden szükségletünk megelégtetik, és testi-lelki kívánságaink betelnek az ő jóságával és (vendég)szeretetével. Isten olyan „lakomára” hív, amelyen személyesen vele kerülhetünk közösségbe, vele ülhethünk egy asztalhoz, és annál az asztalnál az ő szeretetéből, jóságából, bűnbocsátó irgalmából örökös helyünk lehet.

Hivatalos vagy. Isten azt akarja, vágyakozunk ez után az asztal után. Az után, amelyet ő készít nekünk szeretetből. Nem azért, mert a mi társaságunkra szüksége van, hanem mert fontosak vagyunk neki, és részesíteni akar bennünket valami semmi mással nem pótolható és semmi másban fel nem lelhető jóban. Az úgy komolyságát példázák a büntetések. Szeretné, hogy komolyan vegyük a hívást! Volt, aki nem vette komolyan, voltak olyanok, akik nem halották meg, mert nem akarták meghaladni, vagy más hallottak ki belőle, és félremagyarázták a meghívó szövegét. Voltak, akik kifogásokat kerestek, de akadtak olyanok is, akik válasza sem méltatták a mindenség Urát. Ekkor már más címzeteknek megy a meghívás. Ma már mindenkit hív az ige az élő Istennel és Jézus Krisztussal való találkozásra és az elköteleződésre. Nincs előfeltétel, nincs kiválasztás: te is hivatalos vagy! Ez a példázat arra is emlékeztet bennünket, hogy valahogyan választani kell. Nem le-

het kívül maradni annak, akihez eljut a meghívó. Nem maradhatok langyos, mert az Isten előtt utálatos, saját magunk számára is nemszeretem állapot.

A váratlan fordulat. És akkor jön egy nem várt fordulat. Meghívtak, ott vagyunk, ám nem sikerült a legmegfelelőbb öltözetet kiválasztanunk, és lapátra tesznek. Méltatlanok vagyunk az Isten országába való meghívásra. Mégis oda, ebbe az örömbé vár minket a mennyei Atya, és mi nem gondolhatjuk azt, hogy semmi, de semmi köteletzettségünk nincs. Valahogy úgy tudnám ezt megfogalmazni: „Nem megy, nem megy, de mégis muszáj.”

Elfogadtam Istentől a drága meghívást, felvettem a keresztemet, és botladozom az úton. Ismerem az Atya akaratát, tapasztalom mindennapi küzdelmeimben Jézus Krisztus szeretetét, és mégsem tudok nem vétkezni. Nem tudok mindig könnyen megbocsátani, vagy egyáltalán nem vagyok rá képes. Nem valom mindig az igazat, mert önző vagyok, és a magam érdekét nézem. Nem tudok mindig szeretettel szólni – nemhogy az ellenségemhez, de olykor a felebarátomhoz sem.

Ezekben a helyzetekben jusson eszünkbe: igenis egyvalamire köteleztük magunkat, amikor elfogadtuk a meghívást. A „szólásra”. Lehet, hogy ha a nem megfelelő ruhájú ember a hallgatás helyett megszólal, és azt mondja, „Uram, vétkeztem ezzel a méltatlan öltözékkel”, nem vetik ki onnan. Nekünk is szólunk kell: „Nem vagyok méltó. Újra és újra vétkezem, de irgalmazz nekem, kegyelmes Istenem! Ámen.”

■ KECZKÓ SZILVIA

KÉTHETI ÚTRAVALÓ

„Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Istennel szemben.” (Mik 6,8)

Szentháromság ünnepe után a 20. héten az *Útmutató* reggeli és heti igéi azt tanácsolják, hogy járjunk elhívásunkhoz (lásd 2Pt 1,10) méltóan – megszentelt életben. Péter ezt így indokolja: „... mivel ő, a Szent hívott el titeket – ti is szentek legyetek egész magatartásotokban, mert meg van írva...” (1Pt 1,15–16; lásd 3Móz 11,44–45) „Boldogok, akiknek a szívük tiszta, mert ők meglátják az Istent.” (Mt 5,8; LK) „A te országod, Isten, örökkévaló ország.” (GyLK 775) Jézus, az örök élet fedelmé a bűnösök megmentéséért jött el a világba. A szent Isten szent népet kíván magának a teremtés hajnalától. S Fia a farizeusok házassági elválaszra irányuló, kísértő kérdésére Atyja eredeti szándékát és akaratát idézi: „... mert a teremtés kezdete óta Isten férfit és nővé teremtette az embert. Ezért... lesznek ketten egy testté... Amit tehát Isten egybekötött, ember el ne válassza!” (Mk 10,6–9) Pál így inti: „Az az Isten akarata, hogy megszentelődjete: hogy... Mert nem tisztátalanságra hívott el minket Isten, hanem megszentelődésre.” (1Thessz 4,3,7) S a rendetlenül és tétlenül élőkét figyelmezteti, hogy „csendben dolgozva, a maguk kenyerén éljenek” (2Thessz 3,12). S nem csak a római gyülekezetnek írja: „Minden lélek engedelmeskedjék a felettes hatalmaknak, mert nincs hatalom másból, mint Istentől... Adjátok meg mindeneknek, amivel tartoztok...” (Róm 13,1,7) Luther így tanít: „A felsőbbség nem azért van, hogy a saját hasznát s kénye-kedvét hajhássza alattvalóin, hanem hogy jólétet teremtsen nekik. Mert Isten általuk táplál s véd. Engedelmes tisztelet szeressük hát őket!” A teremtés rendjét idézve (lásd 1Móz 2,24) inti Pál a házastársakat, s ezt Krisztusról és az egyházzal mondja. „De ti is, mindenki egyenként úgy szeresse a feleségét, mint önmagát, az asszony pedig tisztelje a férjét.” (Ef 5,33) A gyülekezeti összejöveteleken minden a hívek épülését szolgálja. A különféle lelki ajándékok békés együttműködése kívánatos és lehetséges, „mert Isten nem a zűrzavarnak, hanem a békességnek Istene” (1Kor 14,33). Jézust Pilátushoz vitték át kihallgatásra, ám képmutató módon „akik vitték, maguk nem mentek be a helytartóságra, hogy ne legyenek tisztátalanokká, hanem megehessék a páskavacsorát”. De a szándékuk az volt, hogy siettesék az igazi páskabarány halálát, mert: „Nekünk senkit sincs jogunk megölni!” (Jn 18,28,31) Salamon példabeszédekben tanítja, hogy az istenfélem és a bölcsesség áldást hoz. „Bízzál az Úrban teljes szívűből, és ne a magad észére támaszkodj! Minden utadon gondoldj rá, és... féld az Urat...” (Péld 3,5–7) „Bizom benned, szent Úristen...” (EÉ 437,1)

„Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a jóval a rosszat.” (Róm 12,21)

Szentháromság ünnepe után a 21. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéi arra ösztönöznek, hogy járjunk elhívásunkhoz méltóan – a hit harcában (lásd 1Tim 6,12; 2Tim 4,7–8). Az Úr Jézus örök élettel koronázza meg az állhatatosakat. „Megváltja az Úr az ő szolgálóinak lelkét, és el nem vesznek, akik őbenne bíznak.” (GyLK 698,13) „Akik az Úrban bíznak, azoknak ereje megújul, szárnyra kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak el, járnak, és nem fáradnak el.” (Ézs 40,31; LK) *Hegy beszédében* így magyarázza Jézus a törvényt: „*Én pedig azt mondom nektek, hogy ne szálljatok szembe a gonosz emberrel, hanem... Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek ellenségeiteket, és...*” (Mt 5,39,44) Isten szent és feddhetetlen gyermekei az ő fegyverzetét öltik fel, hogy megállhassanak az ördög minden ravaszágával szemben. Őt védekező „fegyverük”: igazságszeretet, megigazulás, békesség, hit, üdvösség. S egyetlen „támadó” eszközük: Isten beszéde. Pál tanácsa: „... vegyétek fel Isten fegyverzetét, hogy ellenállhassatok a gonosz napon, és mindent leküzdve megállhassatok.” (Ef 6,13) Luther felszólít: „Minden keresztyén fegyverezze fel magát. Hit- és tanbeli bizonyosságát alapozza meg úgy Isten igéjéből, hogy ellenállhasson az ördögnek, s tudjon védekezni, mikor valaki el akarja téríteni!” A megtorlás és bosszúállás helyett Pál az ellenség szeretetét ajánlja: így győzhetünk heti igénk szerint: „*Ne fizessetek senkinek rosszal a rosszáért.*” (Róm 12,17) A Krisztus iránti engedelmeség a gyülekezet építését szolgálja: „... hadakozásunk fegyverei ugyanis nem testiek, hanem erősek az Isten kezében...” (2Kor 10,4) A szűkös legelőterület miatt Lót elvált apja testvérétől: „*Abrám Kánaán földjén lakott, Lót pedig a Jordán környékén levő városokban telepedett le, és egészen Sodomáig sátorozott.*” Isten újból megígérte a hit hősenek: „*Azt az egész földet, amelyet látsz, neked és a te utódaidnak adom örök-re.*” (1Móz 13,12,15) A *Tízparancsolat* örök érvényű követelményei: „*Szentek legyetek, mert én, az Úr, a ti Istenetek, szent vagyok. (...) Szeresd felebarátodat, mint magadat! Én vagyok az Úr!*” (3Móz 19,2,18) Elfogatásakor Urunk jóval győzte le a rosszat; egyik védelmére kelt tanítványa levágta a főpap szolgájának jobb fülét. Ám Jézus, „*megérintve a fülét, meggyógyította őt*” (Lk 22,51). Pál tanácsai nem csak a hitben igaz fiának szólnak: „... *erősödjél meg a kegyelemben, amely Krisztus Jézusban van. (...) Vállald velem együtt a szenvedést, mint Krisztus Jézus jó katonája. (...) Ha pedig versenyez is valaki, nem nyer koszorút, ha nem szabályszerűen versenyez.*” (2Tim 2,1,3,5), „Isten, ő, szent Isten, / Te minden jó forrása... // A gonosz erején / Jóval hadd győzzek én... // Kegyelmei kísérjen / Az örök életig!” (EÉ 436,1,4,5) ■ GARAI ANDRÁS

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (október 9.) *Ahogy az Úr is megbocsátott nektek, úgy tegyetek ti is.* Kol 3,13b (4Móz 14,20; Mk 10,2–9[10–16]; 1Thessz 4,1–8; Zsolt 109) Jézus nem szab feltételt, amikor megbocsát. A megbocsátás feltétlen és teljes. Csak irányt mutat: Eredj el, és többé ne vétkezzél! Jézus tanítványaiként bátorítanunk kell a szorongó, megfásult, elhibázott életük miatt szomorú embereket. Van feltétlen bűnbocsánat. Ezt úgy képviselhetjük hitelesen, ha mi is feltétel nélkül megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeztek. Azután várunk egy jobb folytatást.

Hétfő (október 10.) *Éljetek úgy, mint a világozság gyermekei. A világozság gyűmölse ugyanis csupa jószág, igazság és egyenesség.* Ef 5,8b–9 (Zsolt 11,7a; 2Thessz 3,6–13; Jer 44,15–30) Édesanyám röntgenosztályon dolgozott. Néha én is bemehettem a sötétkamrába, ahol akkoriban a filmeket előhívták. Mindig elálmosodtam a sejtelmes, alig pislákoló zöld fényben. Lelki értelemben is elálmosodhatunk, ha kilépünk az ige világozságából. Az ige világozságából kilépett ember vagy közösség – bár talán szépeket álmodik – örök halálba alussza magát.

Kedd (október 11.) *Megízleltétek, hogy jószágos az Úr.* 1Pt 2,3 (Ézs 63,7; Róm 13,1–7; Jer 45,1–5) „Jó az Isten, jót ad” – idézi *Petőfi* a népi bölcsességet kedves költeményében. Tréfát félretéve, egyetértünk-e ezzel a mondással? Jó-e, amikor anyagi kár, megaláztatás, betegség, gyász köszönt ránk, vagy éppen már a halál kopogtat ajtónkon? Boldog, aki akkor is tudja mondani: jó az Isten! Akkor tudjuk ezt mondani, ha szívünkben hordjuk Jézus keresztyét. Isten szeretetének jelt. Akkor a mi keresztyüket is fénybe borítja a Golgotáról áradó világozság.

Szerda (október 12.) *Amikor a Galileai-tenger partján járt, meglátta Simont és András, Simon testvérét, amint hálót vetettek a tengerbe, mivel halászok voltak; és így szólt hozzájuk Jézus: Kövesetek engem.* Mk 1,16–17 (Ez 34,11; Ef 5,25–32; JSir 1,1–11.17–22) Mondhatnánk, hogy véletlen. Itt ez a két, feltehetőleg írástudatlan, de legalábbis tanulatlan halász, és Jézus gondol egyet: ők lesznek az első tanítványok, később pedig a születő anyaszentegyház oszlopai. Istennek semmi sem lehetetlen. A kicsiny és jelentéktelen kezdetből világozsázó dolgot munkál. Nem erővel, nem hatalommal, hanem nagy szeretettel, az ő Lelke által. Tekintsen rád is az Úr!

Csütörtök (október 13.) *Mert ha vannak is úgynevezett istenek..., nekünk mégis egyetlen Istenünk az Atya, akitől van a mindenség, mi is őerte, és egyetlen Urunk Jézus Krisztus, aki által van a mindenség, mi is őáltala.* 1Kor 8,5–6 (Ézs 42,8; 1Kor 14,26–33; JSir 3,1–33) Nemrég bajba kerültem, mert azt állítottam, hogy a modern tudomány megcáfolta – vagy legalábbis erősen megkérdőjelezte – az evolúcióelméletet. Az emberiség legiszonyosabb bálványa önmaga. Miközben fejlődésre, humanizmusra és tudományosságra hivatkozik, fölényes magabiztossággal menetel a saját pusztulása felé. Vajon nem volna jobb arra figyelni, akitől van minden? Talán még nem késő.

Péntek (október 14.) *Az asszony így szólt hozzá: Uram, meritőedényed sincs, a kút is mély, honnan vennéd az élő vizet?* Jn 4,11 (Jer 2,13; Jn 18,28–32; JSir 3,34–66) Mi a nehézségeket látjuk, Jézus a lehetőséget, hogy szóba elegyedjen velünk. Milyen szomorú és hiábavaló lett volna annak az asszonynak az élete, ha nem kezd vele beszélgetni az Úr! Olthatatlan életszomjunkt egyetlen korty is kielégítheti, ha azt Jézustól kapjuk.

Szombat (október 15.) *Péter írja: Mert nem kitalált meséket követve ismertettük meg veletek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és megjelenését, hanem úgy, hogy szemtanúi voltunk isteni fenségének.* 2Pt 1,16 (Ez 12,25; Péld 3,1–8; JSir 5,1–22) Kamaszként egyszer utazhattam tengeri hajón. Életre szóló élmény volt. Felöltöttként járhattam kétezer méter magas hegyen és a messzi északon, ahol jobbára csak rénszarvasok kószálnak. Sosem feledem! De a természet csodáinál is nagyobb csoda Jézus Krisztus, az Isten Fia. Aki vele találkozott, sosem feleli. ■ ZÓLYOMI MÁTYÁS

HIRDETÉS

15. KÖSZI Nyomkereső készségfejlesztő tábor 5–12. osztályosoknak. Piliscsaba, október 28–31. Szeretnéd egy őszi hétvégére elfelejteni az iskolai, otthoni gondjaidat, szeretnél egy rejtély kellős közepébe csöppenni, amelyet új barátaiddal közösen kell megfejtenetek? Szabadulós játék, logikai fejtörők, helyszínelés, szerepjáték és más vetélkedők során pallérozhatod eszed és kreativitásod. A KÖSZI Nyomkereső olyan egyedülálló készségfejlesztő tábor, ahol a szabadidő hasznos és élményszerű eltöltésén kívül helyet kapnak az agyat és kreativitást pallérozó programok, egy őszi kirándulás, mozgásra serkentő akadályverseny és métázás, valamint szerepjáték és más csapatos vetélkedők is. A tábor mottója 2016-ban: *Bajnokok ligája*. Részvételi díjak, kedvezmények és a technikai részletek pontos leírása a KÖSZI honlapján: www.koszi.net. Információ: *Tóth Enikő*, telefon: 70/209-3307; e-mail: koszi@koszi.net.

KRÓNKA

Az Evangélikus Élet magazin kéthetente megjelenő hírlevele

E-mail: evelet@lutheran.hu • EvÉlet online: www.evangelikusélet.hu
 • Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu • Előfizetés: kiado@lutheran.hu
 • Szerkesztőség: 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 06-20/824-5519.
 Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): BALLA MÁRIA (maria.balla@lutheran.hu)
 (karoly.pinter@lutheran.hu). Olvasószerkesztő: DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). Korrektor: MÁTE TÓTH ZSUZSANNA (matetot@gmail.com). Tervezőszerkesztő: SZABÓ DAVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu). Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 06-1/317-5478, 06-20/824-5518.
 Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu). Nyomdai előállítás: Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.). Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN. Árusítja a kiadó. Terjeszti a Magyar Posta Zrt. Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletg telefonszámán: 06-1/767-8262 és a Luther Kiadónál.
 • INDEK 25 211, ISSN 2498-5309

